Dosarul nr. 3-2957/2023
2-23145679-12-3-12102023

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

17 februarie 2026 mun. Chișinău
Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani)
În componența:
Președintele ședinței, judecător Cristina Panfil
Grefier Eugenia Dîrțu

examinând în ședință de judecată publică, cauza de contencios administrativ intentată la acțiunea depusă de Cotorobai Igor către Primăria comunei Budești, terți Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana, Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului, Cotorobai Olesea privind anularea actului administrativ.

c o n s t a t ă :

Argumentele participanților la proces:

La data de 12 octombrie 2023, Cotorobai Igor s-a adresat cu acțiune în contencios administrativ (concretizată ulterior) către Primăria comunei Budești, terț Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Ciocana privind anularea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin decizia Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copilului satul Budești nr.9/1 din 15 septembrie 2023, s-a decis: pct.3 - Se recomanda ca tata Cotorobai Igor să respecte hotărîrea de judecată unde copilului i-a fost stabilit domiciliul cu mama, Cotorobai Olesea și copilul să fie înmatriculat în Gimnaziul din ***** unde a studiat 3 ani. pct.4 - Se informează ca, dl Sergiu Brînză, directorul Liceului Teoretic "Budești" să elibereze Dosarul copilului *****, pentru a fi transferat la Gimnaziul din *****.

Cu decizia menționată nu este de acord, o consideră neîntemeiată și pasibilă anulării parțiale, din considerentele ce urmează.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 24.02.2020, a fost desfăcută căsătoria între Cotorobai Igor și Cotorobai Olesea, și stabilit domiciliul copiilor minori ***** și ***** cu mama Cotorobai Olesea în *****.

Ulterior, din cauza abuzurilor fizice și psihice în privința minorului *****, acesta refuza cu vehemență să locuiască cu mama sa, din care motiv, copilul timp de aproape un

an și jumătate locuiește cu tatăl său Cotorobai Igor, la domiciliul acestuia, situat în s.Budesti.

Astfel, reclamantul Cotorobai Igor fiind nevoit zilnic să ducă și să aducă copilul său minor ***** la gimnaziul din *****, ceia ce practic îi paraliza ziua de muncă. Din aceste considerente reclamantul s-a adresat la Liceul Teoretic Budești pentru înscrierea fiului său în acest gimnaziu, însă a primit refuz pe motiv că lipsește avizul Direcției de Asistență Socială Ciocana mun. Chișinău.

Prin urmare, reclamantul s-a adresat cu o cerere către Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Criuleni, pentru a interveni în problema apărută, care ulterior, prin scrisoarea nr.6-0-101 din 28.08.2023, au solicitat intervenția Direcției Asistență Socială Ciocana, pentru eliberarea avizului în cauză.

Drept urmare, fiul reclamantului a fost acceptat în Liceul Teoretic "Budești", unde a început anul școlar 2023-2024 în clasa a V-a, de la 01.09.2023.

La fel, menționează asupra faptului că prin informația nr.02/1-38-235 din 07.08.2023, eliberată de către Primăria s. Budesti și semnată de către același primar care a semnat și decizia contestată astăzi, adică dna Nina Costiuc, reclamantul Cotorobai Igor a fost informat despre faptul că la data de 04.08.2023 a fost întreprinsă o vizită la domiciliul acestuia de către asistentul social dna Rusu Lilia și psihologul școlar dna Cotorobai Svetlana. Din spusele copilului minor *****, acesta din data de 05 iunie 2022 se află la tatăl său, Cotorobai Igor. Cu mama sa Cotorobai Olesea și sora ***** discută numai telefonic. Minorul, Cotorobai a relatat că alături de tata se simte bine si nu dorește să comunice cu mama, deoarece orice comunicare cu aceasta s-ar solda cu un val de pretenții împotriva sa, din motivul că el se vede și comunică cu tatăl său.

Însă, la data de 15.09.2023 Consiliul pentru Protecția Drepturilor Copilului satul Budești, prin decizia nr.9/1 a decis că copilul minor ***** să fie înmatriculat în gimnaziul Corjova r-nul Criuleni, informând în acest sens directorul Liceului Teoretic Budești, Sergiu Brînză să elibereze dosarul copilului *****, pentru a fi transferat în gimnaziul Corjova r-nul Criuleni.

Decizia menționată o consideră neîntemeiată și pripită, or, prin emiterea unei astfel de decizii, contrar prevederilor Legii nr.10/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, precum și prevederilor art.3 din Convenția cu privire la Drepturile Copilului, nu au fost luate în considerație interesele superioare ale copilului minor *****.

Decizia contestată astăzi, reclamantul consideră că poate afecta grav drepturile fiului său minor, ce va contribuie negativ la dezvoltarea lui în continuare, prin și anume faptul că acesta suferă emoțional pentru faptul că a fost transferat la o instituție de învățământ contrar voinței sale.

Prin urmare, reclamantul solicită anularea parțială a Deciziei Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copilului satul Budești nr. 9/1 din 15 septembrie 2023, și anume pct. 3 și pct. 4 din decizie.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 03 noiembrie 2023 s-a atras în proces în calitate de terț Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului. (f.d.33-34)

La data de 30 noiembrie 2023, din partea Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copilului sat. Budești a parvenit referința pe marginea acțiunii prin care solicită respingerea acțiunii. (f.d.46-51)

În motivarea poziției, a indicat că, la data de 15.09.2023, Consiliul pentru Protecția Drepturilor Copilului sat. Budești prin decizia nr.9/1 ”Cu privire la soluționarea litigiului, privind exercitarea drepturilor părintești asupra copilului *****, născut la *****” (în continuare - decizianr.9/1 din 15.09.2023), printre altele, a decis: 3. Se recomandă ca tata Cotorobai Igor să respecte Hotărârea de Judecată unde copilului i-a fost stabilit domiciliul cu mama, Cotorobai Olesea și copilul să fie înmatriculat în Gimnaziul din ***** unde a studiat 3 ani. 4. Se informează că, dl Sergiu Brînză, directorul Liceului Teoretic ”Budești” să elibereze Dosarul copilului *****, pentru a fi transferat la Gimnaziul din *****.

Consiliul pentru Protecția Drepturilor Copilului sat. Budești a emis decizia nr.9/1 din 15.09.2023, pornind de la următoarele motive: Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 24.02.2020 (dosarul nr. 2-2031/2019), s-a admis acțiunea înaintată de Cotorobai Olesea către Cotorobai Igor, și s-a stabilit locul de trai al copiilor minori *****, ***** anul nașterii, și *****, ***** anul nașterii, la domiciliul mamei Cotorobai Olesea.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08.10.2020 (dosarul nr.2a-1814/2020), s-a respins apelul declarat de Cotorobai Igor și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) nr.2-2031/2019 din 24.02.2020.

Prin încheierea irevocabilă a Curții Supreme de Justiție din 21.04.2021 (dosarul nr.2ra-329/21), recursul declarat de Cotorobai Igor s-a considerat inadmisibil, de altfel, decizia Curții de Apel Chișinău nr.2a-1814/2020 din 08.10.2020 a fost menținută.

Ulterior, la data de 29.11.2022, Cotorobai Igor s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Cotorobai Olesea, persoană interesată Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Criuleni privind schimbarea domiciliului copilului minor - *****, de la domiciliul mamei sale - Cotorobai Olesea, la domiciliul tatălui său - Cotorobai Igor.

Prin hotărârea Judecătoriei Criuleni (sediul central) din 11.07.2023 (nr.2-1592/22), s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Cotorobai Igor către Cotorobai

Olesea privind schimbarea domiciliului copilului minor - *****, de la domiciliul mamei sale - Cotorobai Olesea, la domiciliul tatălui său - Cotorobai Igor.

Cotorobai Igor a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Criuleni (sediul central) nr.2-1592/22 din 11.07.2023, pendinte pe rolul Curții de Apel Chișinău (dosarul nr.2a-3729/23).

Prin urmare, în prezent, există hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Chișinău) nr.2-2031/2019 din 24.02.2020, care reprezintă puterea lucrului judecat și, pe care, sunt obligați să o execute.

Astfel, locul de trai al mamei Cotorobai Olesea este stabilit în *****, prin urmare, locul de trai al copiilor minori ***** și ***** este stabilit cu mama acestora Cotorobai Olesea în *****.

Consiliul pentru Protecția Drepturilor Copilului sat. Budești studiind minuțios actele din dosarul administrativ, a ajuns la concluzia că, Cotorobai Igor, prin solicitarea sa pentru ca copilul său minor ***** să-și facă studiile la Liceul Teoretic ”Budești” (sat. Budești, mun. Chișinău) ce include și rămânerea copilului său minor ***** cu traiul în sat. Budești, mun. Chișinău) și, nu, în Gimnaziul din *****, în localitatea de la domiciliul mamei Cotorobai Olesea, în lipsa acordului comun al ambilor părinți al copilului minor ***** de a-și face studiile la Liceul Teoretic ”Budești” (sat. Budești, mun. Chișinău), urmărește schimbarea domiciliului copilului minor - *****, de la domiciliul mamei sale - Cotorobai Olesea, la domiciliul său.

Pe când, în astfel de cazuri, conform deciziei Curții de Apel Chișinău nr.2a-1814/2020 din 08.10.2020 ”soluția referitoare la schimbarea domiciliului copilului minor determinat anterior ține de competența exclusivă a instanței de judecată.”

Astfel, în cazul autorizării copilului minor ***** de a-și face studiile în Liceul Teoretic ”Budești” (sat. Budești, mun. Chișinău) în lipsa acordului comun al ambilor părinți ai copilului minor ***** de a-și face studiile la Liceul Teoretic ”Budești” (sat. Budești, mun. Chișinău), ar însemna o eventuală încălcare a hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Chișinău) nr.2- 2031/2019 din 24.02.2020.

Cât privește susținerea reclamantului precum că ”copilul timp de aproape un an și jumătate locuiește cu tatăl său Cotorobai Igor, la domiciliul acestuia”, Judecătoria Criuleni (sediul Central) în hotărârea sa nr.2-1592/22 din 11.07.2023, s-a expus pe marginea argumentului dat și, anume, că ”Or, după cum s-a stabilit în instanța de judecată, faptul, că copilul minor ***** a cărui domiciliu a fost stabilit cu mama Cotorobai Olesea, de fapt domiciliază la moment cu reclamantul Cotorobai Igor, nu se datorează culpei pârâtei Cotorobai Olesea, întrucât potrivit declarației ultimei și a martorului Zatic Liubovi, în urma întrevederilor stabilite conform graficului reclamantul Cotorobai Igor nu a reîntors copilul mamei Cotorobai Olesea.”

Pe lângă aceasta, Cotorobai Igor și Cotorobai Olesea au doi copii minori comuni - *****, ***** anul nașterii, și *****, ***** anul nașterii.

După cum a menționat, conform hotărârii Judecătoriei Chișinău nr.2-2031/2019 din 24.02.2020, ambilor copii minori ***** și ***** li s-a stabilit domiciliul cu mama Cotorobai Olesea.

Sora lui ***** - ***** își face studiile la Gimnaziul din *****, în localitatea de la domiciliul mamei Cotorobai Olesea.

Conform pct.5 ”Conținutul întrevederii” al Raportului de vizită/discuție la familia Cotorobai din 04.08.2023, aprobat de Primarul sat. Budești ”Copilul (*****) ne-a comunicat că ar vrea să se vadă cu sora sa *****.”

După cum rezultă inclusiv și din pretenția formulată de Cotorobai Igor în cererea de chemare în judecată către Cotorobai Olesea, privind schimbarea domiciliului copilului minor - *****, de la domiciliul mamei sale - Cotorobai Olesea, la domiciliul tatălui său - Cotorobai Igor (dosarul nr.2-1592/22, Judecătoria Criuleni (sediul Central), Cotorobai Igor își dorește doar ca fiul său ***** să frecventeze Liceul Teoretic ”Budești” (sat. Budești, mun. Chișinău), ceea ce, după cum a menționat, este de fapt o schimbare a domiciliului copilului minor ***** de la mama Cotorobai Olesea la tata Cotorobai Igor, pe când, în privința fiicei sale minore ***** reclamantul este de acord ca aceasta să domicilieze cu mama Cotorobai Olesea în *****.

Pe când, conform hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) nr.2- 2031/2019 din 24.02.2020 ”totodată, instanța de judecată nu va admite nici sub un pretext, ca copiii să fie separați, având în vedere că sunt atașați unul față de altul și în interesul lor superior trebuie să locuiască împreună.”

Referitor la susținerea reclamantului precum că mama copilului Cotorobai Olesea a admis abuzuri fizice și psihice în privința minorului *****, menționează următoarele: Prin hotărârea Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 15.07.2022, cererea petiționarului Cotorobai Igor, în interesele copilului minor *****, privind eliberarea ordonanței de protecție a victimelor violenței în familie împotriva acțiunilor mamei Cotorobai Olesea, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia irevocabilă a Curții de Apel Chișinău din 29.07.2022 (dosarul nr. 2r-2008/22), s-a respins recursul declarat de Cotorobai Igor, în interesele copilului minor *****, și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 15.07.2022.

Conform deciziei nr. 2r-2008/22 din 29.07.2022, Curtea de Apel Chișinău a indicat că ”Colegiul consideră că, prima instanță just a conchis că, nici din declarațiile părților, audiate în ședința de judecată și nici din actele anexate la cerere, nu se deduce existența actelor de violență asupra minorului ***** de către mama acestuia Cotorobai Olesea și

nici de către bunica Zatic Liubovi, precum și nu s-a dovedit nici faptul afectării integrității psihologice a minorului. Or, din Avizul privind rezultatele evaluării psihologice eliberat de Centrul Comunitar Sănătate Mintală Botanica la 07 iulie 2022, cât și Raportul de asistență psihologică nr.806 din 13 iunie 2022 efectuat de către Serviciul de Asistență Psihopedagogică Criuleni nu rezultă existența agresiunii fizice și/sau psihice a minorului anume din partea mamei Cotorobai Olesea la caz, fiind doar rezumată starea psihologică a copilului, și anume faptul că fiind evaluat psihologic, în privința minorului ***** s-a obținut rezultate ce indică un fon emoțional scăzut, asociat cu afectarea imaginii de sine, starea psihoemoțională fiind afectată de tendința mamei de a limita relația tată-fiu. (...)

Astfel, susține că, reieșind din circumstanțele speței, prima instanță just a conchis că, eliberarea unei ordonanțe de protecție, urmează să soluționeze problemele de violență în familie, dar nu să destabilizeze relația dintre mamă și copii, în pofida hotărârii definitive de stabilire a domiciliului copiilor la domiciliul mamei și graficul de întrevedere adoptat. De fapt, circumstanțele cauzei denotă relațiile ostile și situația conflictuală dintre foștii soți, Cotorobai Igor și Cotorobai Olesea, părinții minorului, *****.

Pe lângă aceasta, Judecătoria Criuleni (sediul Central) în hotărârea sa nr.2-1592/22 din 11.07.2023, s-a expus pe marginea argumentului dat și, anume, că: ”Or, după cum s-a stabilit în instanța de judecată, faptul, că copilul minor ***** a cărui domiciliu a fost stabilit cu mama Cotorobai Olesea, de fapt domiciliază la moment cu reclamantul Cotorobai Igor, nu se datorează culpei pârâtei Cotorobai Olesea, întrucât potrivit declarației ultimei și a martorului Zatic Liubovi, în urma întrevederilor stabilite conform graficului reclamantul Cotorobai Igor nu a reîntors copilul mamei Cotorobai Olesea.

Pe cale de consecință, instanța respinge argumentele reclamantului Cotorobai Igor, precum, că copilul minor, ***** a fost maltratat fizic și verbal de către mama sa, Cotorobai Olesea, or aceste argumente nu pot fundamenta o soluție de transmitere a copilului la domiciliul acestuia, ori legea identifică doar situația de nerespectare a hotărârii judecătorești ca temei pentru schimbarea domiciliului copilului minor, stabilit printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă. ”

Cât privește susținerea reclamantului precum că ”Decizia menționată o consideră neîntemeiată și pripită, or, (...) nu au fost luate în considerație interesele superioare ale copilului minor *****”, menționează că cât Consiliul pentru Protecția Drepturilor Copilului sat. Budești, atât și celelalte organe competente care au examinat acest caz, în special, instanțele judecătorești, hotărârile cărora au fost indicate sus, la emiterea deciziilor sale pe marginea cazului dat, în primul rând, au luat în considerație interesele superioare ale copilului minor *****.

Subsecvent, menționează, că conform Hotărârea Judecătoriei Criuleni (sediul central) nr.2-1592/22 din 11.07.2023 ”Prin urmare, la soluționarea chestiunii privind stabilirea/modificarea domiciliului copilului minor, condiția esențială de care instanțele judecătorești au îndatorirea să se pronunțe, constă în interesul superior al copilului, interes ce urmează a fi stabilit prin examinarea tuturor criteriilor consacrate în acest sens. Astfel, în cazul examinării litigiilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor în situația în care părinții locuiesc separat, urmează să se țină cont exclusiv de interesul superior al copilului.

Astfel schimbarea/modificarea locului de trai al copilului minor în caz de separare a părinților, se operează în vederea protejării intereselor supreme ale acestuia, iar un criteriu de bază la stabilirea acestui domiciliu îl constituie identificarea locului în care copilul va beneficia de o stare psiho-emoțională mai favorabilă. (...)

Urmare și la încredințarea copiilor minori, condiția esențială de care instanțele judecătorești au îndatorirea să se pronunțe, constă în interesul superior al copilului, interes ce urmează a fi stabilit prin examinarea tuturor criteriilor consacrate în acest domeniu.”

Cât privește actele prezentate de reclamant în susținerea cererii de chemare în judecată - Raportul de asistență psihologică nr.806 din 13.06.2022; Avizul privind rezultatele evaluării psihologice din 07.07.2022 emis de Centrul comunitar de sănătate mintală Botanica; Scrisoarea Primăriei sat. Budești mun. Chișinău nr.2/1- 38-376 din 13.10.2022 - toate aceste acte au fost deja supuse aprecierii de către Judecătoria Criuleni (sediul Central) fiind respinse prin hotărârea judecătorească nr.2-1592/22 din 11.07.2023 și prin hotărârea judecătorească din 15.07.2022, caz în care art. 123 alin.(2) din CPC prevede, că faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sînt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.

Cât privește Ordonanța de recunoaștere în calitate de parte vătămată, emisă de ofițerul de urmărire penală al SUP al IP Criuleni, inspector superior, Fondos Liliana, la 23.08.2022, prezentată de reclamant, menționează următoarele: - în această ordonanță se indică recunoașterea cet. *****l ***** ***** anul nașterii, în calitate de parte vătămată, pe când, copilul minor vizat în prezenta cauză este ***** ***** și este născut la *****; - cauză penală, la care se face trimitere în ordonanță, nu s-a finalizat cu o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă a mamei minorului Cotorobai Olesea, caz în care art.21 ’’Prezumția nevinovăției”, precum și art.8 alin.(1) al CPP, prevede expres că, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces

judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă.

Prin urmare, autoritatea publică pârâtă solicită respingerea acțiunii ca fiind inadmisibilă (în temeiul art.207 alin.(2) lit.c) al Codului administrativ), iar în cazul în care acțiunea va fi considerată de instanță drept una admisibilă, solicită respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată (în temeiul art.224 alin.(l) lit.f) al Codului administrativ).

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 01 decembrie 2023 s-a atras în proces în calitate de terț Cotorobai Olesea. (f.d.52)

*La data de 07 decembrie 2023, din partea terțului Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sectorul Ciocana a parvenit referința pe marginea acțiunii prin care solicită instanței de judecată la adoptarea hotărârii să țină cont în exclusivitate de interesul superior a copilului minor, *****.* (f.d.133)

În ședința de judecată:

În ședința de judecată s-a prezentat reprezentantul autorității publice pârâte Primăria comunei Budești, avocata Gutium Galina, care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

În ședința de judecată, reclamantul Cotorobai Igor și reprezentantul său, avocata Roibu Ioana, nu s-au prezentat fiind citați legal.

În ședința de judecată, terțul Cotorobai Olesea și reprezentantul său, avocatul Bosîi Ion, nu s-au prezentat fiind citați legal.

În ședința de judecată reprezentantul terțului Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana nu s-a prezentat, solicitând examinarea cauzei în absența sa.

În ședința de judecată reprezentantul terțului Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului nu s-a prezentat fiind citat legal.

Aprecierea instanței de judecată:

Examinând acțiunea reclamantului Cotorobai Igor, audiind explicațiile participantului la proces, studiind argumentele pârâtului, probele administrate în ansamblul şi interconexiunea lor, normele legii aplicabile, instanța de judecată constată că acțiunea este admisibilă şi pasibilă de a fi respinsă, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 189 alin. (1) şi (2) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere.

Conform art. 2 alin. (1) din Codul administrativ, prevederile prezentului cod determină statutul juridic al participanţilor la raporturile administrative, atribuţiile autorităţilor publice administrative şi ale instanţelor de judecată competente pentru

examinarea litigiilor de contencios administrativ, drepturile şi obligaţiile participanţilor în procedura administrativă şi cea de contencios administrativ.

Conform art. 3 din Codul administrativ, legislaţia administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activităţii administrative şi a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor şi a libertăţilor prevăzute de lege ale persoanelor fizice şi juridice, ţinându-se cont de interesul public şi de regulile statului de drept.

Conform art. 18 din Codul administrativ, interesul public vizează ordinea de drept, democraţia, garantarea drepturilor şi a libertăţilor persoanelor, precum şi obligaţiile acestora, satisfacerea necesităţilor sociale, realizarea competenţelor autorităţilor publice, funcţionarea lor legală şi în bune condiţii.

Conform art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Conform art. 93 alin. (1) din Codul administrativ, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia.

Referitor la admisibilitatea acțiunii.

În sensul art.20 și art.189 alin. (1) din Codul administrativ, orice persoană poate înainta o acțiune în contencios administrativ, dacă revendică încălcarea prin activitatea administrativă a unei autorități publice a unui drept legitim sau a unei libertăți stabilită prin lege. Cu privire la acțiunea în contencios administrativ decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform Codului administrativ.

Conform art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Potrivit art.10 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ prevede că, actul administrativ individual defavorabil este actul care impune destinatarilor lor obligaţii, sancțiuni, sarcini

sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Judecătorul reține că, decizia Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copilului satului Budești nr. 9/1 din 15 septembrie 2023 – este act administrativ individual emis privința reclamantului Cotorobai Igor.

Instanța de judecată reține că, admisibilitatea acțiunii în contencios administrativ este condiționată *inter alia* de revendicarea de către reclamant a încălcării unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice.

Conform art. 17 din Codul administrativ, prevede că, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform art. 39 din Codul administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Instanța menționează că la art. 17 se dă noțiunea dreptului vătămat, în sens material, iar noțiunea ”*revendică încălcarea*” din dispozițiile normelor art. 189 și art. 207 alin. (1) lit. e) Cod administrativ, relevă un aspect procesual și se referă la dreptul reclamantului de a înainta acțiunea în contencios administrativ.

Reclamantul are dreptul la înaintarea acțiunii în contencios administrativ ori de câte ori se deduce la o examinare în prima facie - circumstanțele din cererea sa, acte, dosar administrativ etc. – probabilitatea (posibilitatea) lezării unui drept al său prin actul administrativ individual contestat.

Probabilitatea că dreptul subiectiv ar putea fi vătămat este prezumată de fiecare dată când o persoană este destinatar (art. 11 alin. (2) enunțul 1) al actului administrativ individual defavorabil sau este terț.

Reclamantul Cotorobai Igor este destinatarul actului administrativ individual contestat.

Noțiunea „revendică încălcarea” nu echivalează cu noțiunea „vătămarea dreptului”.

”Revendicarea încălcării” justifică dreptul reclamantului în sens procesual de a înainta acțiunea în contencios administrativ, iar „vătămarea dreptului” se dovedește prin probațiune, fiind o problemă de fond.

Astfel, constatarea vătămării dreptului de fiecare dată trebuie să fie un element de fond, altfel, acțiunea trebuie examinată în fond de către instanța competentă pentru a nu îngrădi accesul la justiție (art. 6 CEDO, 20 Constituția RM, art. 39 CA).

În conformitate cu art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, cu excepţia cazurilor prevăzute la alin. (2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ.

În temeiul art. 191 alin.(1) din Codul administrativ, controlul de legalitate a actelor Primăriei satului Budești este de competența Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, or aceste acte nu se regăsesc în excepțiile de la alin.(2) și (3) a art. 191 din Codul administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ este înaintată de reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Acțiunea înaintată de către reclamant reprezintă o acțiune în contestare, în conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ. Or, obiectului acțiunii în contestare constă în anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual.

În sensul enunțat, art. 209 alin. (1) din Codul administrativ prevede că, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

Acțiunea în contencios administrativ privind anularea pct. 3 și 4 a deciziei Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copilului satului Budești nr. 9/1 din 15 septembrie 2023 a fost înaintată la data 12 octombrie 2023, fapt care denotă respectarea termenului de înaintare a acțiunii de către reclamantul Cotorobai Igor.

Instanța de judecată ajunge la concluzia că, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Cotorobai Igor către Primăria comunei Budești, terți Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana, Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului, Cotorobai Olesea privind anulare pct. 3 și 4 a deciziei Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copilului satul Budești nr. 9/1 din 15 septembrie 2023, întrunește condițiile pentru admisibilitate a unei acțiuni în contenciosul administrativ și respectiv, este pasibilă de examinare în fond.

Referitor la temeinicia acțiunii.

În speţă, din materialele dosarului instanţa reţine că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 24 februarie 2020, a fost stabilit domiciliul copiilor minori ***** și ***** la domiciliul mamei, Cotorobai Olesea, în *****. (f.d.148-149, f.d. administrativ 4-7)

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2020, a fost respins apelul declarat de Cotorobai Igor, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 24 februarie 2020. (f.d. administrativ 8-21)

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 21 aprilie 2021, recursul declarat de Cotorobai Igor a fost declarat inadmisibil. (f.d. administrativ 22-25) Astfel, hotărârea privind stabilirea domiciliului copiilor la mamă devenind definitivă.

La 13 iunie 2022 a fost întocmit Raportul de asistență psihologică nr. 806, iar la 07 iulie 2022 a fost emis Avizul privind rezultatele evaluării psihologice de către Centrul Comunitar de Sănătate Mintală Botanica, acte ce vizau evaluarea stării psihoemoționale a minorului *****. (f.d.17,18)

Prin raportul de expertiză extrajudiciară nr. 77 din 22 august 2022, s-a conchis că minorul Cotorobai Mhail manifestă un atașament semnificativ mai sporit față de tatăl său Cotorobai Igor, față de mama sa manifestând atașament extrem de slab. (f.d.70,71-86)

Prin hotărârea Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 11 iulie 2023, a fost respinsă cererea lui Cotorobai Igor privind schimbarea domiciliului copilului minor ***** de la domiciliul mamei sale – Cotorobai Olesea, la domiciliul tatălui său – Cotorobai Igor. (f.d.150, f.d. administrativ 26)

La 04 august 2023, asistentul social Rusu Lilia și psihologul școlar Cotorobai Svetlana au efectuat o vizită la domiciliul lui Cotorobai Igor din satul Budești, în cadrul căreia au purtat discuții cu minorul *****. (f.d.13)

Prin Informația nr. 02/1-38-235 din 07 august 2023, emisă de Primăria satului Budești, reclamantul a fost informat despre rezultatele vizitei efectuate la domiciliul său la data de 04 august 2023. Potrivit informației respective, minorul a declarat că locuiește împreună cu tatăl său din 05 iunie 2022, se simte bine alături de acesta și nu dorește să comunice cu mama sa. (f.d.12)

Prin Scrisoarea nr. 6-04-101 din 28 august 2023, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Criuleni a solicitat intervenția Direcției Asistență Socială Ciocana în vederea eliberării avizului necesar pentru soluționarea situației privind școlarizarea copilului *****. (f.d.15)

Prin confirmarea nr. 53 din 30 august 2023 eliberată de IP Liceul Teoretic „Budești”, rezultă că, ***** va fi înscris în clasa a V-a la Liceul Teoretic „Budești” în anul de studii 23-24.

Prin decizia Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copilului satul Budești nr.9/1 din 15 septembrie 2023 cu privire la soluționarea litigiului privind exercitarea drepturilor părintești asupra copilului *****, s-a decis:

”1. Se atenționează cet.Cotorobai Igor, cet,Cotorobai Olesea că, conform art.60 din Codul Familiei al Republicii Moldova, ambii părinți au dreptul și sunt obligati să-și

educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat, ambii poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală și spirituală a copiilor și au prioritate la educația lor față de oricare alte persoane.

2. Se informează ambii părinți că, părintele care locuiește împreună cu copiii, nu are dreptul să împedice contactul dintre copil și celalt părinte care locuiește separat, cu excepția cazurilor când comportamentul acestuia prezintă pericol pentru starea fizică și psihică a copilului.

*3. Se recomandă ca tata Cotorobai Igor să respecte Hotărârea de Judecată unde copilului i-a fost stabilit domiciliul cu mama, Cotorobai Olesea și copilul să fie înmatriculat în Gimnaziul din ***** unde a studiat 3 ani.*

*4. Se informează ca, dl Sergiu Brînză, directorul Liceului Teoretic "Budești" să elibereze Dosarul copilului *****, pentru a fi transferat la Gimnaziul din *****.*

*5. Se recomandă părinților să meargă împreună cu copilul ***** la o consiliere psihologică pentru îmbunătățirea relațiilor părinte-copil.*

*6. Se recomandă părinților soluționarea litigiului existent între ei, care poate crea un pericol pentru creșterea și dezvoltarea normală a copilului, în cadrul unui process de mediere. Lista Birourilor de mediere se află pe pagina de web: **www.medier.gov.md**.*

7. Se aduce la cunștință ambilor părinți că, în cazul dezacordului sau nerespectării prezentei Decizii, părțile își rezervă dreptul să o conteste, cu o cerere de chemare în judecată la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, în termen de 30 zile de la data comunicării, în conformitate cu Codul Administrativ." (f.d.9)

La 12 octombrie 2023, Cotorobai Igor s-a adresat în instanța de judecată cu prezenta acțiune în contencios administrativ, solicitând anularea parțială a Deciziei Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copilului satul Budești nr. 9/1 din 15 septembrie 2023, în partea pct. 3 și pct. 4. (f.d.6-8, 25-27)

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 martie 2024, s-a respins apelul declarat de Cotorobai Igor și s-a menținut fără modificări hotărârea Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 11 iulie 2023. (f.d.173-180)

Potrivit **art. 58 alin. (1) din Codul familiei,** părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

Conform **art. 60 alin. (3), (4) din Codul familiei,** părinţii sînt obligaţi să asigure frecventarea de către copil a şcolii pînă la sfârşitul anului de învățământ în care acesta atinge vârsta de 16 ani. Instituţia de învățământ şi forma de instruire sînt alese de către părinţi, cu luarea în considerare a opiniei copilului. Litigiile dintre părinţi privind educaţia şi instruirea copiilor se soluţionează de către autoritatea tutelară, iar decizia

acesteia poate fi atacată pe cale judecătorească. Autoritatea tutelară recomandă părinţilor să se adreseze unui mediator pentru soluţionarea litigiului.

Articolul 62 alin. (3) din Codul familiei prevede că, toate problemele privind educaţia şi instruirea copilului se soluţionează de către părinţi de comun acord, ţinându-se cont de interesele şi de părerea copilului.

Potrivit art. 63 alin. (2) din Codul familiei, dacă lipsește acordul părinților cu privire la stabilirea domiciliului copilului, iar copilul care a împlinit vârsta de 14 ani refuză să aleagă cu care părinte vrea să locuiască, domiciliul minorului se stabilește de către instanța de judecată, ținând cont de interesele și opinia copilului, în conformitate cu vârsta și gradul său de maturitate. În acest caz, instanţa judecătorească va lua în considerare atașamentul copilului faţă de fiecare dintre părinţi, faţă de frați şi surori, vârsta copilului, calitățile morale ale părinţilor, relaţiile existente între fiecare părinte şi copil, posibilitățile părinţilor de a crea condiţii adecvate pentru educaţia şi dezvoltarea copilului (îndeletnicirile şi regimul de lucru, condiţiile de trai etc.)

Conform **art. 16 din Legea nr. 338 din 15.12.1994 privind drepturile copilului** (în vigoare la data emiterii actului administrativ), fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu aceştia, cu excepţia cazurilor în care despărţirea de un părinte sau de ambii părinţi este necesară în interesul copilului.

Articolul 18 alin. (1) din Legea nr. 338 din 15.12.1994 privind drepturile copilului (în vigoare la data emiterii actului administrativ) prevede că, ambii părinţi, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ţinînd cont în primul rînd de interesele acestuia.

Potrivit **art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă,** faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluţionată anterior în instanţă de drept comun sau în instanţă specializată sînt obligatorii pentru instanţa care judecă cauza şi nu se cer a fi dovedite din nou şi nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleaşi persoane.

În aprecierea legalității actului administrativ contestat, instanța reține că, la data emiterii Deciziei Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copilului satul Budești nr. 9/1 din 15 septembrie 2023, exista o hotărâre judecătorească definitivă și executorie prin care domiciliul minorului ***** era stabilit la domiciliul mamei, Cotorobai Olesea, în *****. Această situație juridică a fost confirmată prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău din 24 februarie 2020, menținută prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 08 octombrie 2020 și rămasă definitivă în urma Încheierii Curții Supreme de Justiție din 21 aprilie 2021.

Totodată, instanța observă că tentativa reclamantului de a obține pe cale judiciară schimbarea domiciliului minorului a fost respinsă prin Hotărârea Judecătoriei Criuleni din 11 iulie 2023. Prin urmare, la momentul adoptării actului contestat, nu exista niciun act jurisdicțional care să fi modificat domiciliul copilului ori să fi conferit reclamantului dreptul de a decide unilateral asupra locului de trai și a instituției de învățământ frecventate de minor.

În aceste circumstanțe, recomandarea formulată la pct. 3 al Deciziei nr. 9/1 din 15 septembrie 2023, prin care reclamantul a fost îndemnat să respecte hotărârea judecătorească aflată în vigoare și să asigure școlarizarea copilului potrivit situației juridice existente, nu poate fi calificată drept o măsură arbitrară sau excesivă, ci reprezintă o consecință firească a principiului obligativității hotărârilor judecătorești definitive.

De asemenea, instanța reține că pct. 4 al deciziei contestate, referitor la eliberarea dosarului școlar în vederea transferului minorului la instituția de învățământ din localitatea în care acesta avea domiciliul stabilit prin hotărâre judecătorească, constituie o măsură subsecventă executării situației juridice existente și nu o intervenție autonomă asupra drepturilor părintești ale reclamantului.

Argumentele reclamantului referitoare la dorința minorului de a locui împreună cu tatăl său, la relațiile tensionate cu mama sau la concluziile unor evaluări psihologice nu pot conduce, în cadrul prezentului litigiu, la anularea actului contestat. Aceste împrejurări puteau fi valorificate exclusiv în cadrul unei proceduri judiciare privind modificarea domiciliului copilului, competență care aparține instanței de judecată și nu autorității administrative. Or, Consiliul pentru Protecția Drepturilor Copilului nu dispune de atribuții legale pentru a modifica, ignora sau suspenda efectele unei hotărâri judecătorești definitive.

Mai mult, din materialele cauzei nu rezultă că autoritatea pârâtă ar fi depășit limitele competenței sale legale, ar fi interpretat eronat situația de fapt sau ar fi emis actul contestat cu încălcarea principiului interesului superior al copilului. Dimpotrivă, autoritatea a acționat pornind de la situația juridică existentă și de la obligația tuturor autorităților publice de a respecta și executa hotărârile judecătorești definitive.

Prin urmare, instanța concluzionează că reclamantul nu a demonstrat existența vreunui viciu de legalitate care să afecteze Decizia Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copilului satul Budești nr. 9/1 din 15 septembrie 2023, iar argumentele invocate reprezintă, în esență, o contestare indirectă a efectelor hotărârilor judecătorești prin care a fost stabilit domiciliul minorului, aspect ce nu poate fi examinat în cadrul prezentului litigiu.

În contextul celor relatate, instanța subliniază că, pentru a fi anulat un act administrativ, reclamantul exercitând dreptul său la acțiune, urmează nu doar la general să-și expună dezacordul cu activitatea administrativă, ci să-și întemeieze cererea de chemare în judecată pe prevederile exprese a legii: 1) în cazul în care consideră că actul administrativ este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii, să indice expres care anume norme legale, în viziunea lui, au fost încălcate; 2) în cazul în care consideră că actul administrativ este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței, urmează să facă referire la normele juridice care reglementează competența, astfel, încât să dovedească încălcarea acesteia; 3) în cazul în care invocă că actul administrativ este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite, urmează să indice expres normele procedurale care au fost încălcate.

Respectiv, nici unul din temeiurile invocate de reclamant pentru anularea actului administrativ individual contestat, nu atinge nivelul minim pentru a putea fi reținut ca temei de anulabilitate sau de nulitate a actului administrativ individual defavorabil, or, actul contestat este emis conform legii, cu respectarea procedurii stabilite și de către organul competent.

În consecință, analizând normele legale în coraport cu circumstanțele faptice stabilite, precum și criticele aduse actului contestat de către reclamant, instanța de judecată conchide că, actul contestat este legal și întemeiat. Instanța nu a constatat admiterea a careva abateri la emiterea actului administrativ menționat, legalitatea acestuia nefiind pusă la îndoială de către instanța de judecată, or, contrariul nu a fost demonstrat în cadrul procesului de judecată organizat cu respectarea principiilor contradictorialității și al egalității de tratament - ceea ce denotă că temei de admitere a pretențiilor reclamantei nu există.

Pe cale de consecinţă, instanţa de judecată remarcă prevederile art. 6 § 1 din CEDO, care oglindeşte că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra încălcării drepturilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptate împotriva sa.

Instanța nu se expune asupra fiecărui argument invocat de participanții la proces, ținând cont de Avizul nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni, în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, din care rezultă că, motivarea hotărârii nu trebuie înțeleasă ca necesitând un răspuns la fiecare argument invocat. Or, potrivit jurisprudenței Curții Europene, pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea trebuie să evidențieze că, judecătorul a examinat chestiunile esențiale prezentate și nu trebuie interpretată ca impunând un răspuns detaliat

la fiecare argument (Van de Hurk vs Țările de Jos, 19 aprilie 1994 , pct.61, seria A, nr.288).

Potrivit art. 224 alin. (1) lit. f) din Codul administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărîri: respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărîri prevăzute la lit. a)–e).

În acest sens instanța de judecată, reieșind din circumstanțele de fapt constatate supra, coroborate cu normele de drept relevante situației din speță, consideră necesar a respinge, ca neîntemeiată, acțiunea în contencios administrativ depusă de Cotorobai Igor către Primăria comunei Budești, terți Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana, Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului, Cotorobai Olesea privind anulare pct. 3 și 4 a deciziei Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copilului satul Budești nr. 9/1 din 15 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 224-229 din Codul administrativ al Republicii Moldova, instanţa de judecată,

h o t ă r ă ș t e :

Se respinge acțiunea în contencios administrativ depusă de Cotorobai Igor către Primăria comunei Budești, terți Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Ciocana, Direcția Generală pentru Protecția Drepturilor Copilului, Cotorobai Olesea privind anulare pct. 3 și 4 a deciziei Consiliului pentru Protecția Drepturilor Copilului satul Budești nr. 9/1 din 15 septembrie 2023, ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la Judecătoria Chișinău sediul Râșcani.

Președintele ședinței, Cristina Panfil
Judecător